

Lễ chặn nguồn nước ở đầu nguồn *Pacakap hlau kraong* ភ្នំព្រួញ ភ្នំ គ្រែង

Nghi lễ chặn nguồn nước ở đầu nguồn là một nghi lễ nông nghiệp có tính cách quy mô và được tổng hợp với các thành phần chức sắc chức việc của 2 tôn giáo Chăm *Ahier* អ៊ាអ៊ែ (Bà La Môn) và Chăm *Awal* អាវ៉ាល (Hồi giáo bà ni) với các nghi lễ được tổng hợp gồm :

- Nghi lễ đóng cửa thiên *karek pabah carum* ក្រេក បាហ៍ ចារុម của tăng lữ *pasaih* បាសៃ ,
- Nghi lễ cầu an *pakap* បាកាប của tăng lữ *pasaih* បាសៃ ,
- Nghi lễ cầu an *mruai* ម្រៃ của tăng lữ *acar* អាចា ,
- Nghi lễ múa ngày *rija harei* រិះរៃ của chức sắc *ong maduen* ឲ្យ អ៊ាម៉្រួន và *ong ka-ing* ឲ្យ កា-ឲ្យ ,
- Nghi lễ cúng Ông bà tổ tiên *yang di sang* យ៉ាង ធី ឥ của chức sắc *ong kadhar* ឲ្យ កាដា và *muk pajuw* មុក បាជូ .

Về mục đích ý nghĩa là lễ chặn nguồn vì cánh đồng lúa đã chín vàng xin trời dừng mưa, cầu thời tiết nắng gió ôn hòa cho thu hoạch nông nghiệp và xin cho mùa màng bội thu, muôn sinh vật sinh sôi và con người mạnh khỏe hạnh phúc. Về tổ chức thì do cộng đồng các thôn làng trong khu vực đền tháp cùng đóng góp tiền của và công sức để tổ chức thực hiện. Nghi lễ có định kỳ 1 năm vào đầu tháng 10 Chăm lịch hàng năm. Nghi lễ với thời gian 2 ngày 1 đêm, vào lúc sáng, trưa, chiều và tối và kết thúc và ngày thứ sáu và phải là chẵn tốt không kỵ. Về địa điểm hành lễ thì tại một sân bãi ở đầu nguồn của con sông và nghi lễ được thực hiện trong các nhà lễ của 5 nghi lễ nêu trên.

Nghi lễ do cả sư *po Adhia* ប៉ូ អ៊ាដ៊ា chủ lễ và các thành phần chức sắc chức việc của 2 tôn giáo đồng chủ gồm : Tăng lữ *pasaih* បាសៃ - Tăng lữ *acar* អាចា - Chức sắc *ong kadhar* ឲ្យ កាដា - Chức sắc bà bóng *muk pajuw* មុក បាជូ - Chức sắc ông thầy võ *ong maduen* ឲ្យ អ៊ាម៉្រួន - Chức sắc thầy múa dân gian *ong ka-ing* ឲ្យ កា-ឲ្យ - Chức việc ông cai đập *ong binâk* ឲ្យ ប៊ីណាក់ - Chức việc ban nhạc công *ong taong ong yuk* ឲ្យ តា-ឲ្យ ឲ្យ យុក ,

Về thú vật và gia cầm trong các nghi lễ thì có 2 con dê *pabaiy* បាបៃយ và 10 con gà *manuk* ម៉ាណុក cho các nghi lễ gồm :

- 1 con dê *pabaiy* បាបៃយ và 3 con gà *manuk* ម៉ាណុក cho nghi lễ lễ *pakap* បាកាប bên tăng lữ *pasaih* បាសៃ ,
- 1 con dê *pabaiy* បាបៃយ và 2 con gà *manuk* ម៉ាណុក cho nghi lễ *mruai* ម្រៃ bên tăng lữ *acar* អាចា ,

- 2 con gà *manuk* អង្ការ cho nghi lễ *yang disang* យ៉ាង ឌីសង់ bên chức sắc *ong kadhar* ង៉ុង កាដា và *muk pajuw* មុក បា-juw អ្នក ប្រជុំ ,

- 3 con gà *manuk* អង្ការ cho nghi lễ *rija harei* រី-ចា អ៊ែ-រ៉ៃ bên chức sắc *ong maduen* ង៉ុង មា-đu-ên và *ong ka-ing* ង៉ុង កា-ing .

Với các món ăn thì có : Com *lisei* លី-សៃ - Thịt dê *рилаow pabaiy* រី-la-ow បា-baiy ខ្នុរ ហ្នា - Thịt gà *рилаow manuk* រី-la-ow ម៉ា-nuk អង្ការ - Nước súp dê *aia tanut pabaiy* អ៊ែ-រ៉ៃ តា-nut បា-baiy ខ្នុរ ហ្នា - Canh môn *aia habai njem labua* អ៊ែ-រ៉ៃ អា-bai ង៊iem លា-bua ឆ្នាំ ល្បី - Rau ghém *giaim* គ្រៃ - Canh gà *aia habai manuk* អ៊ែ-រ៉ៃ អា-bai ម៉ា-nuk អង្ការ - Mắm chấm *masin* ម៉ា-sin អ៊ែ-រ៉ៃ - Nhúm muối hạt *sara* ចា-រ៉ៃ , Với các vật lễ khác thì có nước trà *aia caiy* អ៊ែ-រ៉ៃ ចា-aiy ខ្នុរ ហ្នា , quả trứng gà *baoh manuk* ហ្នា អង្ការ và trà rượu *alak hala panâng* អា-lak ហា-la បា-nâng ខ្នុរ ហ្នា . Và các loại bánh trái gồm : Bánh tét cặp *Pei nung binah* ប៊ែ-នុង ប៊ិ-nah ហ្នា - Bánh bột gạo hấp *Hakul* អា-cul ខ្នុរ ហ្នា - Bánh tráng *pei cem* ប៊ែ-ចេម ខ្នុរ ហ្នា - Chuối *Patei* ប៉ា-tៃ ខ្នុរ ហ្នា - Hạt nổ *Kamang* កា-mang ខ្នុរ ហ្នា - Trái dừa *baoh li-u* ហ្នា អង្ការ លី-đu - Chè xôi *bu ndiép* đu-លី ឈ្នៃប ,

Về vật tổ nhạc cụ và ca vũ thì có : Vật tổ của tăng lữ *pasaih bagianrac* បា-sai ហ៊្វាន-រ៉ា-ចា , cây đàn nhị *rabep* រ៉ា-bេប ខ្នុរ ហ្នា , cái trống vỗ *baranâng* បា-ran-âng ខ្នុរ ហ្នា , cái chiêng *céng* ចេង ខ្នុរ ហ្នា . Còn về ca thì có : Các bài kinh *bac agal praong* បា-ចា ខ្នុរ ហ្នា គ្រៃ của tăng lữ *pasaih* បា-sai ខ្នុរ ហ្នា , các bài hát công ơn sự nghiệp thần *yang* của chức sắc *ong kadhar* ង៉ុង កាដា và chức sắc *ong maduen* ង៉ុង មា-đu-ên , lời khấn vái của các thành phần chức sắc chức việc cũng như các điệu múa của bà bóng *muk pajuw* មុក បា-juw អ្នក ប្រជុំ và ông thầy múa dân gian *ong ka-ing* ង៉ុង កា-ing với các vật dụng thiết yếu.

Quảng Văn Đại